

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
PSICHOLOGIJOS KATEDRA

ENRIKA DIULAJ
Edukologijos magistrantūros studentė

**JAUNESNIOJO MOKYKLINIO AMŽIAUS
MOKINIŲ
MOKYMO SI MOTYVACIJA IR SAVIJAUTA
KLASĖJE**

MAGISTRO DARBAS

Mokslinis vadovas
Doc. dr. Eugenija P. Zambacevičienė

Šis darbas yra originalus ir nebuvo teikiamas kuriam nors laipsniui ar kvalifikacijai
įgyti.

(parašas)

Šiauliai, 2007

Santrauka

Jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių mokymosi motyvacijos ir savijautos klasėje tyrimo tikslas - išsiaiškinti I – IV klasių mokinių vyraujančius mokymosi motyvus, mokymosi motyvaciją bei savijautą klasėje ir aptarti motyvų formavimo bei savijautos gerinimo galimybes.

Tyrime dalyvavo 165 respondentai iš Telšių rajono dviejų miestelių vidurinių mokyklų: 87 berniukai ir 78 mergaitės.

Šis tyrimas buvo atliekamas su visa klase pamokos metu. Pokalbis pravestas po pamokų.

Mokymosi motyvacija tirta taikant Jelisejevo (2001) mokymosi motyvacijos anketą. Mokymosi motyvai tirti taikant Zambacevičienės, Janulytės (1998) mokymosi motyvų anketą "Kodėl aš mokausi?". Siekiant įvertinti savijautą klasėje, buvo taikyta Mariščiuk, Bludovo, Plachtijenko, Serovos (1984) SAN metodika, kuri buvo modifikuota ir pritaikyta jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių savijautai klasėje įvertinti.

Gauti rezultatai rodo, jog jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių mokymosi motyvacijoje vyrauja nepakankamai susiformavęs požiūris į save kaip mokinį (nuo 57 % iki 77 %). Tiriant motyvus, visose klasėse aiškiai dominuoja socialinio pripažinimo motyvas (nuo 42 % iki 63 %). Tiriant mokinių savijautą klasėje išaiškėjo, jog nuo I iki IV klasės mokinių savijauta vis blogėja: gera savijauta I klasėje būdinga 89 %, II klasėje – 76 %, III klasėje - 65 %, IV klasėje – 61 % moksleivių.

Vidinis mokymosi motyvas teigiamai susijęs su susiformavusiu požiūriu į save kaip mokinį. Neigiamos stimuliacijos motyvas būdingas visų klasių moksleiviams ir svyruoja nuo 17 iki 26 %. Konstatuotas statistiškai reikšmingas ryšys tarp mokymosi motyvacijos, motyvų bei savijautos klasėje.

Pateiktos mokymosi motyvacijos, motyvų formavimo ir savijautos klasėje gerinimo rekomendacijos. Mokytojams ir tėvams būtina gerinti klasės ir šeimos mikroklimatą, aktyviai ir laiku kovoti su negatyviais reiškiniais, patyčiomis, smurtu, pažeminimu ir kt. mokykloje. Laiku suteikti kvalifikuotą pagalbą.

Summary

Psychological well-being and learning motivation at Primary school students.

The aim of investigation learning motivation and psychological well-being at primary school students – ascertain learning motivation and well-being in the I – IV class of children, to discuss about formation of motives and improvement of psychological well-being.

Take part in the investigation – 165 members from two schools of Telšiai district. There was 87 boys and 78 girls.

This inquiry was going in time of lesson. Talk was going on after classes. Learning motivation was study according to questionnaire of Jelisejevas (2001). Learning motives was study according to questionnaire of Zambacevičienė, Janulytė (1998) “Why am I learning?”. Well-being in the class was appreciate according to modify a questionnaire of Mariščiuk, Bludov, Plachtijenko, Serova (1984) SAN methodic. This methodic was adapted to study well-being in the class of students of primary school.

Findings was disclose that in learning motivation of students of primary school the over is insufficient standpoint of themselves like students (from 57 % to 77 %).

The results about learning motives was that in every class was prevail recognition of social motive (from 42 % to 63 %). The results of well-being in the class show, that from I to IV class the well-beint of students go bad. Good well-being in I class was 89 % of schoolboys and schoolgirls, in II class – 76 %, III – 65%, IV – 61 %.

The motive of negatives stimulation was characteristic in all class and was from 17 % to 26 %. There was ascertain the connection statistical significant between learning motivation, motives and psychological well-being in the class.

There was (state) describe recommendations of improvement learning motivation, motives and well-being in the class. Teachers and parents are necessary improvement the microclimate in the class and in the family, eliminate the negatives occurrences: jeers, violence, abasement and other in the school. It is necessary to lend skilled aid.

TURINYS

ĮVADAS.....	5
1. JAUNESNIOJO MOKYKLINIO AMŽIAUS MOKINIŲ MOKYMOSI MOTYVACIJA IR SAVIJAUTA KLASĖJE.....	12
1.1. Jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių bendroji charakteristika.....	12
1.1.1. Amžiaus tarpsnio apibūdinimas.....	12
1.1.2. Pažintinis vystymasis.....	14
1.1.3. Psichosocialinis vystymasis.....	15
1.2. Mokymosi motyvacija ir motyvai.....	17
1.2.1. Mokymosi motyvacijos ir motyvo sąvokos.....	17
1.2.2. Mokymosi motyvacijos ir motyvų klasifikacija, samprata.....	19
1.2.3. Mokymosi motyvacijų teorijų įvairovė.....	25
1.2.4. Mokymosi motyvacijos veiksniai.....	29
1.3. Savijauta klasėje.....	32
1.3.1. Savijautos apibūdinimas.....	32
1.3.2. Blogos ir geros savijautos priežastys. Jos gerinimas.....	33
2. JAUNESNIOJO MOKYKLINIO AMŽIAUS MOKINIŲ MOKYMOSI MOTYVACIJOS, MOTYVŲ IR SAVIJAUTOS KLASĖJE TYRIMAS.....	40
2.1. Tiriamųjų apibūdinimas.....	40
2.2. Mokymosi motyvacijos, mokymosi motyvų tyrimo metodologija.....	41
2.3. Mokymosi motyvacijos tyrimas.....	44
2.3.1. Tyrimo rezultatai.....	46
2.4. Mokymosi motyvų tyrimas.....	54
2.4.1. Tyrimo rezultatai.....	55
2.5. Savijautos klasėje tyrimas.....	62
2.5.1. Tyrimo metodologija.....	62
2.5.2. Tyrimo rezultatai.....	65
2.6. Pokalbio ir stebėjimo rezultatai.....	71
2.7. Mokymosi motyvacijos, mokymosi motyvų ir savijautos klasėje rezultatų sąsajos.....	73
IŠVADOS.....	80
REKOMENDACIJOS.....	81
NAUDOTA LITERATŪRA.....	86
PRIEDAI.....	90

IVADAS

Aktualumas. Lietuvos Respublikos Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 nuostatose teigiama, jos svarbu padėti asmeniui suvokti šiuolaikinį pasaulį, įgyti kultūrinę bei socialinę kompetenciją ir būti savarankišku, atsakingu žmogumi, norinčiu nuolat mokytis. Todėl būtina, kaip teigiama dabartinėje Lietuvos švietimo koncepcijoje, visapusiškai pažinti vaiką bei sudaryti tokią aplinką, kuri padėtų atsiskleisti jo prigimčiai, individualumui, žadintų kūrybiškumą ir atvirumą, teiktų plačių galimybių kiekvienam mokiniui tobulėti. Čia labai svarbų vaidmenį atlieka mokykla.

Suslavičius (1998), Jacikevičius (1995), Juodaitytė (2003), Hamachek (1995), Berger, Luckmann (1999) ir kiti grupės teorijos atstovai mokyklos klasę apibūdina kaip mikrogrupę, kurioje itin reikšmingas vaikų individualios sąveikos pobūdis, veikiantis vaiko individualias pozicijas, jo vertę grupėje, atsparumą neigiamai įtakai. Klasėje vaikai įprasmina save kaip grupės narius ir kaip socialinius – kultūrinius individus, nes, anot A. Juodaitytės (2003), klasėje mokiniams yra perduodama tai, kokio elgesio visuomenė iš jų reikalauja ateityje. Pasak Butkienės (1996), klasės socialinis klimatas turi interesus ir mokymosi motyvus formuojantį poveikį.

Anot Rogerso (1991), vaikas keičiasi savo raidos metu, todėl jis turi visas galimybes tapti asmeniu ir asmenybe. O tapti asmenybe sąlygas jam suteikia socialinė aplinka ir ugdymas.

Pastaruoju metu nemažai kalbama, rašoma apie moksleivių mokymosi motyvacijos stoką, nenorą lankyti mokyklos, pamokų praleidinėjimą, apatiją, abejingumą, blogą savijautą mokyklos ir klasės aplinkoje.

Anot Zambacevičienės (2006), mokymasis keičia vaiko asmenybės kryptingumą. Formuojasi mokymosi motyvai. Butkienė, Kepalaitė (1996) pažymi, jog motyvacija sąlygoja mokymosi rezultatus, pasirenkant ir išsąmoninant konkrečius mokymosi tikslus bei būdus. Lietuvos ir pasaulio mokslininkų fundamentiniai ir taikomieji tyrimai mokymosi motyvacijos klausimais pagrindžia teiginius, kad motyvacija yra stipriausias veiksnys, nulemiantis moksleivių mokymosi sėkmę, padedantis ugdyti saugumo, prieraišumo, nusiteikimo siekti daugiau ir kitas nuostatas.

Daugelis psichologų teigia, kad iš esmės kiekvienas vaikas turi motyvą sužinoti, išmokti, pažinti, tačiau neretai jį slopina kiti nepatenkinti poreikiai. Alkanas, nusiminęs ir vienišas vaikas negalvoja apie pažymius. Vaikai, kurie turi rūpesčių, mažiau jėgų gali skirti mokymuisi, vėliau prisideda ir žinių spragos, kurias įveikti reikia skirti papildomų pastangų. Jei nepavyksta, mokymosi problema sunkėja, noras mokytis silpnėja. (Monkevičienė, 2003).

Mokymosi motyvacijai įtakos turi ir prasti santykiai su šeimos nariais, sunki šeimos materealinė padėtis, žemas tėvų išsilavinimo lygis. (Augienė, 2002).

Dauguma autorių pabrėžia, kad mokykla, kaip institucija, nėra tobula. Joje egzistuoja nemažai veiksnių, slopinančių mokinių mokymosi motyvaciją. Tai, kaip teigia Grinevičienė (2003), Zambacevičienė, Janulytė (1998), Savickytė (1994), Teperwein (1998) ir kiti mokyklinių programų trūkumai, kad ji per sudėtinga, mokymo turinys nutolęs nuo vaiko gyvenimo interesų ir problemų, menkas metodinis pedagoginis mokytojų meistriškumas: nemokėjimas paskirstyti ugdymo turinio, dirbti su skirtingų gebėjimų vaikais, polinkiais, neatsižvelgiant į ugdytinių jausmus ar net jų ignoravimas, netinkamas pamokos organizavimas, mokomojo dalyko perteikimo pobūdis, netinkama pedagogų ir moksleivių sąveika.

Mokyklos pagrindai rūpinasi silpna prastai besimokančiųjų ir atsiliekančių mokinių motyvacija. Nuo 1980 m. nuolat atliekami išsamūs motyvacijos tyrimai. Vertinimo praktikos požiūriu išryškėjo dvi kryptys: kaip vertinimas paveikia motyvaciją ir ar mokyklos gali ką nors pakeisti. Šiuo metu pripažįstama, jog neįmanoma sukurti universalios motyvacijos teorijos. (Augienė, 2002).

Motyvacija labai svarbi sėkmingo mokymosi sąlyga. Teigiama motyvacija vaidina labai svarbų vaidmenį moksleivių asmenybės kryptingumo formavimuisi, asmenybės tobulėjimą lemiančių veiksnių sekoje, ji labai reikšminga mokymosi laimėjimams. Pradinės klasės ypač svarbios moksleivių sėkmės ir nesėkmės motyvacijos formavimuisi. (Arends, 1998; Furst, 1998).

Mokymosi motyvacija tyrinėjimo objektu yra tiek Lietuvoje, tiek kitose šalyse. Motyvacijos teorijas, rūšis tyrinėjo užsienio mokslininkai Gage, Berliner (1994), Maslow (2006), Markova (1983), Punis (1996), Brophy (1998), Arends (1998), Božovič (1995) ir kiti.

Žukauskienė (2002) teigia, kad pirmieji metai mokykloje yra labai svarbūs ne tik dėl pažintinių galių plėtojimo, bet ir pačios asmenybės vystymosi. Šiuo laikotarpiu vaikui yra labai svarbi mokykla ir draugystė su bendraamžiais. Todėl nesėkmė mokykloje ar bendraamžių atstūmimas jam atrodo kaip didžiulė katastrofa. Todėl svarbu, kad tiek mokykloje, tiek šeimoje įsivyratų palanki aplinka, kad ugdytinis galėtų skleistis kaip asmenybė, turinti unikalią patirtį.

Gailienė (2001) pažymi, jog moksleivių, kuriuos fiziškai ar psichiškai terorizuoja, esama kiekvienoje klasėje. Mokymosi motyvacijos stoka, bendra savijauta klasėje, asocialaus elgesio problemos labai susiję su atstūmimo reiškiniu, nes tai ilgainiui lemia mokymosi rezultatus, psichinės sveikatos lygį, polinkį į nusikalstamumą, vėliau – ir į alkoholizmą, nedarbą. Grinevičienė (2003), Grigaitė, Monkevičienė (2002), Butkienė, Kepalaitė (1996) teigia, kad dauguma mokinių nenoriai lanko mokyklą. Tyrimai atskleidė, kad didžioji dalis jaunesniųjų klasių moksleivių turi

problemų su mokytojais, nesugeba bendrauti, būdinga pesimistinė nuotaika. Tai gali būti susiję su motyvacijos nebuvimu, vidinės darnos stoka.

Anot Noreikienės (2005), Barkauskaitės, Motiejūnienės (2004), jau pradinėse klasėse moksleiviai susiduria su mokymosi ir elgesio sunkumais. Tai susiję su prasta savijauta, depresija, nerimu, sudėtingais santykiais su tėvais, pedagogais, bendraamžiais ir kt. Šios problemos stabdo tolesnį asmenybės vystymąsi, tampa kliūtimi siekiant mokymosi pažangumo.

Beresnevičienė, Markovienė, Eidukevičius (1999) nustatė, jog neigiami efektai, emocijos gali sukelti ar apsunkinti mokymosi problemas. Ališauskas (2004) pažymi, jog mokykloje blogai besijaučiantis, patirdamas nerimą, jausdamasis nesaugus, bendraamžių atstumtas vaikas tarsi „užsiblokuoja“, - jo galimybės mokytis ir išmokyti labai sumažėja..

Gailienė (2001), Juodaitytė (2003a), Ališauskas (2004) atskleidė mokinio socialinio statuso įtaką savijautai klasėje. Kuo statusas aukštesnis, tuo savijauta geresnė.

Psichologinei savijautai klasėje didelės įtakos turi ir pedagogo požiūris į savo darbą, į mokinius. Tai savo tyrimais patvirtina Beresnevičienė (1995), Petrauskienė (1999), Hurlock (1972) kurie teigia, jog vaikus skirstant į „gerus“ ir „blogus“ atsiranda nelygiavertis bendravimas, vaikui kyla įtampa, baimė, nepasitikėjimas savimi, - formuojasi neigiama psichologinė savijauta bei negatyvus požiūris į mokymąsi. Minėti Svarbu ir tai, kad mokytojas stengtųsi padaryti mokymąsi įdomiu ir stimuliuojančiu.

Anglijoje atliktas tyrimas, kuriame 7 metus buvo stebima, kaip I klasės mokiniai prisitaiko prie įvairių mokytojų ir klasės. Autoriai įrodė, kad mokymasis tampa paviršutinišku, kai mokomasi dėl to, kad išlaikytum testą, įtikintum mokytojus ar pasiektum kitą trumpalaikį tikslą. Ilgalaikis žinių perėmimas įvyksta tik tada, kai naujos žinios prasmingai susijungia su asmens motyvacija. (Pollard, 2003).

Daugelis autorių akcentuoja, nuo asmenybės formavimosi ypatybių ankstyvoje vaikystėje priklauso ne tik suaugusio žmogaus charakteris, bet ir santykiai su kitais žmonėmis. Net emociniai ir psichikos sutrikimai dažnai kyla dėl ankstyvų psichinių ir į sąmonę išstumtų neišspręstų konfliktų. Nesąmoningi vaikystės traumų išstūmimai į sąmonę gali tapti suaugusio žmogaus emocinių sunkumų priežastimi.

Tyrimo problema. Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (1996) teigiama, kad vaikas visapusiškai ir harmoningai vystytis gali tik augdamas šeimoje, jausdamas laimę, meilę ir supratimą. Tačiau pradėjęs lankyti mokyklą, neišvengiamai susiduria su naujais žmonėmis.

Monkevičienė (2003) teigia, jog vaikai nelengvai pripranta prie jiems svetimo suaugusio žmogaus – mokytojo. Kiekviena pastaba pirmaisiais mėnesiais gali suardyti šį trapų ryšį: Kritika

vaikams kelia įtampą. Mokytojų, bendraamžių palaikymas ar atstūmimas stipriai veikia vaiko psichologinę būseną.

Pileckaitė-Markovienė (2004b) teigia, kad vaikams blogą savijautą formuoja ir klaidų baimė. Vaikas subjektyviai suvokia klaidą kaip visos savo asmenybės įvertinimą. Kartais mokyklos baimė sukelia konfliktus su bendraamžiais, fizinės agresijos savo atžvilgiu baimę. Tai būdinga emociškai jautriems, socialiai ir pedagogiškai apleistiems vaikams. Jei tai užsitęsia – sukelia bejėgiškumo jausmą, nesugebėjimą kontroliuoti savo jausmus. Taip gali atsirasti mokyklinė neurozė. Mokykla, mokyklinis gyvenimas kelia daug reikalavimų, kuriuos pradinukas nevisada gali atlaikyti.

Monkevičienė (2003) teigia, jog daug nerimo ir problemų vaikams kelia tarpasmeniniai santykiai, mokytojo nepastebėtas klasės draugų ar vyresnių vaikų smurtas. Kadangi mokykloje jie patys mažiausi, vaikams reikia nuolatinės dėmesingos suaugusiojo globos. Labai svarbios yra pripratimo prie mokyklos tvarkos, bendravimo su draugais ir mokytoju, emocinės ir socialinių gebėjimų stokos problemos.

Beresnevičienė, Gučas, Barkauskienė, Hamachek, Smith, Spurling ir kiti psichologai jau seniai pripažino savijautos, emocijų vaidmenį mokymuisi, mokymosi motyvacijai. Mokyklos struktūra gali lemti skirtingą mokinių patirtį, kuri turi rimtų pasekmių motyvacijai. Jei mokykla organizaciniais tikslais arba remdamasi vertinimo duomenimis „rūšiuoja“ mokinius, tai daro įtaką mokinių mokymosi motyvacijai.

Monks, Ypenburg (2003) atskleidė, jog labai svarbu skatinti ypač gabių vaikų motyvaciją. Šiuo metu mokyklinė tvarka ir mokymo programa beveik nepalieka vietos atskiro vaiko mokymosi poreikiams. Bėgant mokyklos metams dėl nuolatinio žinių siekio slopinimo itin gabaus vaiko mokymosi motyvacija gali taip sumažėti, kad jis apleičia norą mokytis ir norą stengtis. Stimuliavimas ir skatinimas laikomi rados varikliu. Konfrontacija tarp vaiko ir socialinės aplinkos, tarp pripažinimo ir prisitaikymo stipriai įtakoja mokymosi motyvaciją.

Fridmanas ir Kulagina (1998) teigia, jog nuolatinės nesėkmės sukelia vaikams nepasitikėjimo savimi ir menkavertiškumo jausmą o tai mažina ir motyvaciją mokytis.

Gailienė, Bulotaitė, Sturlienė (1996) pastebi, kad retai domimasi mokinių nuomone, mintimis, samprotavimais, pastebėjimais ir jausmais. Mokiniai jaučia, kad jų nuomonė – niekam neįdomi. Dažniausiai tokioje hierarchinėje sistemoje mokinių ir mokytojų santykiai grindžiami baime, o tvarka palaikoma bausmėmis. Manoma, kad viską galima pasiekti patenkinus esminius vaiko poreikius: jis turi būti gerbiamas, mylimas, turi jaustis saugus, vertinamas kitų. Tai realizavus – skleidžiasi ir auga sveikas, harmoningas žmogus, kuris gyvenime vadovaujasi bendrosiomis vertybėmis.

Tyrimo objektas:

Jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių mokymosi motyvacija ir savijauta klasėje.

Tyrimo hipotezė:

1. Egzistuoja ryšys tarp vyraujančių jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių mokymosi motyvų, mokymosi motyvacijos (požiūrio į save kaip mokinį) ir savijautos klasėje.

Darbo tikslas. Išsiaiškinti jaunesniojo mokyklinio amžiaus (I – IV klasių) moksleivių vyraujančius mokymosi motyvus bei požiūrį į save kaip mokinį, jų savijautą klasėje bei aptarti mokymosi motyvų formavimo bei savijautos gerinimo galimybes.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti pedagoginę, psichologinę literatūrą nagrinėjamos temos klausimais,
2. Mokslinės informacijos šaltinių analizės pagrindu atskleisti jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių savijautą klasėje, jos priežastis įtakančius veiksnius bei mokymosi motyvus ir požiūrį į save kaip mokinį, jų įtakančius veiksnius.
3. Ištirti I – IV klasių moksleivių mokymosi motyvus bei motyvaciją (požiūrį į save kaip mokinį).
4. Įvertinti I – IV klasių moksleivių savijautą klasėje.
5. Išanalizuoti tyrimo rezultatus.
6. Pateikti rekomendacijas požiūrio į save kaip mokinį skatinimo bei savijautos klasėje gerinimo klausimais..

Tyrimo metodologinė nuostata. Tyrimas grindžiamas humanistinės psichologijos ir pedagogikos ugdymo krypties idėjomis. Pagal Rodžersą (2005), mokiniai mokosi tada, kai mokymasis tampa malonumu. O remiantis Maslow (2006), mokymasis priklauso nuo tinkamų, palankių sąlygų ir nuo to, ar mokinys jaučiasi saugus.

Tyrimo metodai:

1. Teoriniai: mokslinės literatūros analizė.
2. Empiriniai: anketinė apklausa, pokalbis, stebėjimas. *Mokymosi motyvacija (požiūris į save kaip mokinį)* buvo tirtas taikant Jelisejev'o (2001) mokymosi motyvacijos anketą. *Mokymosi motyvai* buvo tiriami E. P. Zambacevičienės, Janulytės (1998) anketa "Kodėl aš mokausi". *Savijauta klasėje* buvo įvertinta Mariščiuk, Bludovo, Plachtijenko ir Sierovos (1984) SAN (savijautos, aktyvumo, nuotaikos) modifikuota metodika.
3. Statistiniai: kiekybinė tyrimo rezultatų analizė. Skaičiavimai atlikti naudojant statistinės analizės sistemą SPSS ("Statistical Package for the Social Sciences"). Ryšiui tarp motyvų ir

savijautos, motyvacijos ir savijautos nustatyti taikyti matematiniai statistiniai metodai: K. Pirsono kontingencijos koeficientas, Kolmogorovo – Smirnovo kriterijus.

Tiriamieji:

Tyrimo dalyvavo I – IV klasių moksleiviai, - iš viso 165 respondentai. Iš jų 78 mergaitės ir 87 berniukai. Tiriamųjų amžius 7 – 12 metų. Pasirinktos I – IV klasės, nes jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikai ir mokosi šiose klasėse.

Tyrimas atliktas Lietuvos dviejų miestelių vidurinėse mokyklose.

Tyrimo imtis homogeninė, kurią sudaro tarpusavyje panašūs stebėjimo objektai (Bitinas, 1998).

Tyrimo etapai:

1. 2005 metų rugsėjo – gruodžio mėnesiai. Magistrinio darbo temos pasirinkimas. Mokslinės informacijos šaltinių paieška nagrinėjamos temos klausimais.
2. 2006 metų sausio – birželio mėnesiai. Tyrimo metodikų paieška. Atlikti pirmi žvalgomieji mokymosi motyvacijos ir savijautos klasėje tyrimai mokyklose.
3. 2006 metų rugsėjo – gruodžio mėnesiai. Konstatuojamasis tyrimas. Rezultatų apibendrinimas, darbo rašymas.
4. 2007 metų sausio – gegužės mėnesiai. Darbo rašymas.

Darbo reikšmingumas / naujumas.

Darbe jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių savijautai įvertinti taikyta SAN metodika. Ši metodika buvo modifikuota ir pritaikyta būtent pradinių klasių moksleivių savijautai klasėje įvertinti. (Anksčiau ji dar nebuvo taikyta šiuo tikslu).

Darbas reikšmingas, siekiant labiau atkreipti dėmesį į mokinių savijautos klasėje gerinimo, mokymosi motyvacijos skatinimo galimybes. Mokyklų, kuriose atlikau tyrimą, pradinių klasių mokytojams pateikti konkretūs pasiūlymai, patarimai kaip gerinti, tobulinti jaunesniojo mokyklinio amžiaus mokinių savijautą, kaip skatinti motyvaciją.

Darbo struktūra:

Magistro darbą sudaro: santraukos lietuvių ir užsienio (anglų) kalbomis, įvadas, 2 skyriai, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas, darbe vartojamų santrumpų ir simbolių paaiškinimas, 10 priedų, 14 lentelių, 27 paveikslai.

Darbe naudotos santrumpos ir simboliai:

S – susiformavęs požiūris į save kaip mokinį, aukštas mokymosi aktyvumas.

K – nepakankamai susiformavęs požiūris į save kaip mokinį.

N – nesusiformavęs požiūris į save kaip mokinį

SP – socialinio pripažinimo motyvas.

VM – vidinis mokymosi motyvas.

NS – neigiamos stimuliacijos (bausmės) motyvas.

G – gera savijauta

V – vidutinė savijauta.

B – bloga savijauta.

Statistiniai rodikliai:

ϕ – Fišerio kriterijus. Daugiafunkcinis Fišerio kriterijus, leidžiantis statistiškai palyginti susijusias ir nesusijusias imtis, nepriklausomai nuo matavimo skalės.

$p < 0,05$ – Statistinės paklaidos tikimybė. Statistinės paklaidos tikimybės p kritinė riba rodo, koks yra leistinas statistinių sprendimų paklaidos dydis. Visi statistiniai sprendimai, netenkinantys sąlygos $p < 0,05$, traktuojami kaip nepagrįsti.

C – K. Pirsono kontingencijos koeficientas. Įvertina koreliacijos koeficientą rodiklio ϕ^2 pagrindu. Koeficiento statistinis reikšmingumas tikrinamas pagal χ^2 kriterijų.

P (rho) Spirmeno koreliacijos koeficientas. Ranginės koreliacijos koeficientas leidžia nustatyti ryšio stiprumą ir kryptį tarp dviejų kiekybiškai išmatuotų požymių ar požymių rangų.

χ^2 kriterijus. Nparametrinis statistinis kriterijus, skirtas tikrinti teiginiams apie visą skirstinį. Jei apskaičiuota χ^2 reikšmė nėra mažesnė už kritinę ribą, hipotezė apie skirstinio pavidalą atmetama; jei ji mažesnė, nėra pagrindo nulinę hipotezę (H_0) atmesti. Gaunamas teiginys, kad požymis generalinėje aibėje gali būti pasiskirstęs pagal teorinį pavidalą.

Paaiškinimas: Jelisejevas (2001) motyvacijos tyrimų anketą vadina „Mokymosi motyvacijos tyrimas“. Tačiau šio darbo autorė mano, jog tikslinga šiuo atveju keisti terminą „motyvacija“ į terminą „požiūris į save kaip mokinį tyrimas“. Nežiūrint to, darbe ir toliau bus vartojamas autoriaus Jelisejevo pasiūlytas „motyvacijos“ terminas. (Šiuo atveju, terminai „motyvacija“ ir „požiūris į save kaip mokinį“ suprantami kaip sinonimai).

Padėkos:

Dėkoju šio darbo vadovei docentei dr. Eugenijai P. Zambacevičienei už suteiktas konsultacijas, patarimus, pasiūlymus, malonų bendravimą.

Dėkoju prof. A. Kiseliiovui už suteiktas konsultacijas.

Dékoju vidurinių mokyklų, kur buvo vykdomas tyrimas, pradinių klasių mokytojams, direktoriams, kad priėmė ir neprieštaravo, kad būtų vykdomas tyrimas.